Svendborg
Kommune

PLADS
til alle

POLITIK FOR SOCIALT UDSATTE BORGERE

Svendborg Kommune

Vi vil samarbejdet med de socialt udsatte

Den første politik for socialt udsatte borgere udkom i 2009. Den politik var og er vi stadig stolte over. Socialt udsatte fik mere opmærksomhed i Svendborg Kommune, og der blev nedsat et råd for socialt udsatte borgere, hvis formål blandt andet er at tilgodese samspillet mellem de udsatte og kommunen.

Visionen for samspillet med de udsatte og det offentlige er at bidrage til et ansvarsfuldt og meningsbærende samfund, hvor den udsatte får mulighed for at bidrage med det, der giver mening, og at de behov der måtte være bliver mødt med forståelse og anerkendelse.

Politikken er en overordnet retningsgivende politik, der skal sikre høj kvalitet overfor socialt udsatte borgere, og de som er i risiko for at blive det. Politikken skal ses i sammenhæng med kommunens øvrige politikker, eksempelvis på Børn- og Ungeområdet. Tilbuddene til familien skal være helhedsorienterede, og fokus skal også være rettet mod børnene, hvis forældrene har udfordringer i livet.

Målet med politikken er at understøtte de udsattes muligheder for at leve en tilværelse så tæt på egne værdier som muligt. Der er sammen med borgere, frivillige og fagpersoner udvalgt 6 gennemgående temaer i politikken: Udsatte unge, boliger, sundhed, fællesskaber, beskæftigelse og kontakt med kommunen.

For nylig udkom frivilligpolitikken, og den vil gå hånd i hånd med politikken for socialt udsatte borgere. Vi har langt over 80 foreninger, som på forskellig vis arbejder med frivilligt socialt arbejde. Dette frivillige sociale arbejde udgør en væsentlig del af den samlede sociale indsats i Svendborg Kommune.

Samarbejdet med de frivillige foreninger samt det arbejde, som dagligt udføres af medarbejdere i kommunale tilbud og indsatser, vil fortsat have vores store anerkendelse og opmærksomhed i forhold til nuværende og nye initiativer.
Vi ser frem til at føre handleplanen for den nye politik ud i livet. Tak til alle der har bidraget til politikken for socialt udsatte borgere.

Lars Erik Hornemann

Hanne Ringgaard Møller

Indledning

Politikken er en overordnet retningsgivende politik, der skal sikre høj kvalitet samt en målrettet og koordineret indsats over for socialt udsatte borgere.

Målet med politikken er at understøtte udsatte borgeres muligheder for at leve en tilværelse så tæt på egne ønsker som muligt. Politikken skal desuden tydeliggøre Svendborg Kommunes ønske om en rummelig kommune, hvor der er plads til alle.

Politikken skal ses i sammenhæng med Svendborg Kommunes øvrige politikker, herunder Frivilligpolitikken, Sundhedspolitikken og Handicappolitikken.

Politikken er bygget op om seks temaer:

- Udsatte unge
- Boliger
- Sundhed
- Fællesskaber
- Mødet med kommunen
- Beskæftigelse

Politikken understøttes af en handleplan.
Handleplanens punkter vil blive yderligere udfoldet, når de skal føres ud i livet.

Hvem er socialt udsat?

Socialt udsatte har meget forskellige livsvilkår, forskellige vanskeligheder og forskellige ressourcer.

Socialt udsatte er mennesker, der i en periode eller mere permanent lever et liv med eksempelvis hjemløshed, alkohol- eller stofmisbrug, sindslidelse, kriminalitet eller prostitution. Mange har begrænset eller ingen tilknytning til arbejdsmarkedet.

Dette er forhold, som giver svære livsvilkår og meget ofte en vanskelig økonomisk situation. Tit er der flere problemstillinger for den enkelte tilstede samtidig.

Man er ikke nødvendigvis socialt udsat, fordi man har et misbrug eller en alvorlig sindslidelse. En del mennesker lever med begrænsninger eller vanskeligheder i deres liv på grund af misbrug, sindslidelse eller andre forhold og er samtidig i stand til at opretholde et liv med familie, netværk, arbejde og deltagelse.

Andre oplever i perioder eller mere permanent at miste en stor del af kontrollen over deres eget liv, at det omgivende samfund tager afstand, og at de ikke er en del af et større fællesskab. De er i risiko for at blive eller er allerede ekskluderede.

At være socialt udsat handler derfor om livsvilkår, om den enkelte og det omgivende samfunds syn på mennesker, der er i en fundamentalt anden livssituation end flertallet.

GRUNDLÆGGENDE VÆRDIER

Politikkens indhold er baseret på fire værdier:

Et meningsfuldt og selvstændigt liv for den enkelte

Der tages udgangspunkt i det enkelte menneskes ressourcer og vanskeligheder.

Den enkelte skal have mulighed for at opnå så selvstændigt og meningsfuldt et liv som muligt i den givne situation.

Det stiller krav og forventninger til alle parter - til kommunen, til andre offentlige tilbud, til lokalsamfundet og til den enkelte udsatte.

Muligheder for alle

Udsatte borgere kan have svært ved at drage nytte af samfundets almindelige tilbud.

Det er derfor vigtigt, at de bliver mødt med respekt, og at det er deres ønsker og behov, der er udgangspunktet for opgaveløsningen.

Kommunens indsatser skal være fleksible og tilpasses borgerens egne idealer inden for de givne rammer.

Den rigtige dør

Alle døre i kommunen er den rigtige dør.

Borgeren skal opleve imødekommenhed og forståelse i mødet med kommunen. Uanset hvor borgeren henvender sig, tages borgeren alvorligt og hjælpes videre til den eller de instanser, der kan løse problemet.

Borgeren skal opleve kommunen som en aktiv medspiller.

Sammenhæng i indsatsen

Borgeren skal sikres en opsøgende, oplysende og helhedsorienteret indsats, der understøtter en stabil livssituation.

Kommunens sagsbehandling og tilbud skal bidrage til en sammenhængende og meningsfuld indsats for den enkelte borger.

Udsatte unge

Svendborg Kommune vil forebygge, at unge i deres voksenliv bliver socialt udsatte. Derfor skal der være en særlig opmærksomhed på unge, der er på vej til at blive - eller allerede er - udsatte.

Unge skal sikres en god overgang til livet som voksen, så de bedst muligt kan håndtere eventuelle vanskeligheder i deres liv.

Det kan være i forhold til at få en bolig, de kan betale, fastholde uddannelse eller beskæftigelse, håndtere psykiske vanskeligheder, manglende netværk eller rusmiddelproblemer.

De unge, der har behov for det, skal derfor sikres en tidlig indsats i øjenhøjde, og der skal være tilbud, der er målrettet unge med behov for støtte.

Boliger

Alle mennesker har ret til en bolig. Boligen skal være et trygt sted at opholde sig, og den skal samtidig være passende i forhold til beboerens økonomi og øvrige livssituation. En passende bolig ses ikke kun som et mål, men også som en trædesten på vejen til et liv, der er så tæt på egne idealer som mulig.

Forskellige mennesker har brug for forskellige boliger. Valg af bolig hænger sammen med den nuværende livssituation, og behovet kan ændres med tiden. Svendborg Kommune følger udviklingen på boligområdet. Det er vigtigt, at boligtilbuddene er mangfoldige. Dette gælder både i forhold til boligernes størrelse, pris og beliggenhed.

Mange udsatte borgere er i en periode på en lav overførselsindkomst. Derfor er der særlig opmærksomhed på, at der skal være en passende mængde boliger, hvor huslejen er mulig at betale, hvis man er på overførselsindkomst.

Svendborg Kommune vil arbejde for at tilvejebringe flere boliger, der kan tilbydes midlertidigt til borgerne. Der ses ofte behov for fleksible midlertidige boliger, hvor borgerne kan bo, mens de eksempelvis støttes i at bo i eget hjem fremfor at bo i et kommunalt botilbud. Svendborg Kommune vil arbejde med nytænkende og rehabiliterende indsatser, der medfører hurtigere afklaring af borgernes behov samt øget selvstændighed for borgerne.

Mennesker har brug for at være en del af et fællesskab. Nogle har brug for støtte til at indgå i fællesskaber, mens andre kan klare sig på egen hånd. Svendborg Kommune vil indtænke fællesskaber på boligområdet og sikre, at der er bred mulighed for at indgå i fællesskaber, der hvor man bor. Det kan eksempelvis være via sociale viceværter eller understøttelse af arrangementer i fælleshuse.

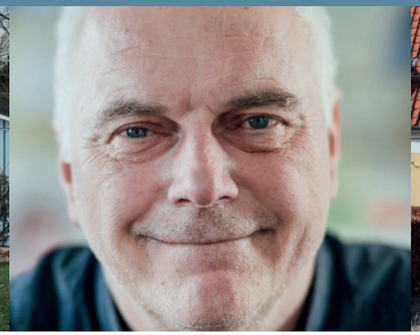

Sundhed

Udsatte borgere er i særlig grad i risiko for at få en række sundhedsproblemer på grund af deres livssituation. Sygdom og ringe sundhed påvirker livskvaliteten for den enkelte og kan medføre kortere levetid. Samtidig kan udsatte have vanskeligt ved at anvende de eksisterende sundhedstilbud, fordi de ikke har viden om dem, eller tilbuddene ikke kan rumme udsatte borgere.

Udsatte skal i lighed med alle andre have tilbud om forebyggelse, undersøgelse, behandling, pleje og omsorg, så mulighederne for et godt liv understøttes. Dette skal i videst mulig omfang ske indenfor det eksisterende sundhedssystem. Eksempelvis vil Svendborg Kommune arbejde for, at samarbejdet om borgere med psykisk lidelse og samtidigt alkohol- eller stofmisbrug udbygges og styrkes.

Svendborg Kommune vil arbejde for en øget rummelighed i de eksisterende sundhedstilbud, så færre borgere oplever afvisning eller "ikke at passe ind".

Nogle udsatte borgere har særlige sundhedsproblemer, der vanskeligt kan håndteres i det etablerede sundhedssystem. I disse tilfælde skal der søges nye veje i samarbejdet mellem kommune, sundhedsvæsen, frivillige og lokalsamfund.

Sundhed og fysisk aktivitet skal være en del af de kommunale tilbud til udsatte. Samtidig skal de kommunale sundhedstilbud tilpasses forskellige målgrupper og skal eksempelvis arbejde med madvaner, rygestop, rusmidler eller mental sundhed.

Svendborg Kommune vil understøtte idrætsfællesskaber, så flere bliver fysisk aktive og på længere sigt kan indgå i idrætsforeningerne.

MÅLSÆTNING FOR RUSMIDDELBEHANDLING I SVENDBORG

Svendborg Kommune ønsker at have højt kvalificerede behandlingstilbud til borgere med alkohol- eller stofmisbrugsproblemer. Det skal også være gældende i fremtiden.

Behandlingstilbuddene skal derfor løbende videreudvikle tilbuddene til borgerne.

Tilbuddene skal være attraktive for borgere med forskellige rusmiddelproblemer og have en høj behandlingseffekt.

Tilbuddene skal desuden i videst muligt omfang tage afsæt i det enkelte menneske.

Der skal fortsat være et højt sundhedsfagligt niveau i behandlingstilbuddene til gavn for de mest udsatte borgere.

Fællesskaber

Fællesskaber er en vigtig hjørnesten i livet for de fleste. Uden relationer til andre mennesker bliver man ensom, og længerevarende ensomhed kan føre til både fysisk og mental sygdom. Derfor vil Svendborg Kommune understøtte fællesskaber.

Samvær med andre gør det muligt at få øje på nye aspekter og handlemuligheder i livet. Kommunen ønsker at understøtte fællesskaber, der skaber rum for gruppen af socialt udsatte borgere, fordi denne gruppe af borgere er i særlig risiko for at blive ensomme.

Gennem dialog vil Svendborg Kommune understøtte rammer for fællesskaber. Rammerne skal skabes i samarbejde med blandt andet borgere og frivillige foreninger. Fællesskaber får værdi i kraft af de mennesker, der deltager og løbende påvirker indholdet.

Der findes lige så mange forskellige behov for fællesskaber, som der findes mennesker. Derfor vil kommunen arbejde for en bred vifte af tilbud. Kommunen vil især understøtte, at det brede civilsamfund inviterer udsatte borgere ind i de brede fællesskaber.

Det er vigtigt, at der skabes rum for tilbud, hvor man kan være sammen med andre, der er i samme livssituation som én selv. Samtidig vil kommunen også arbejde for, at udsatte borgere har mulighed for at indgå i eksisterende tilbud.

Kommunen vil gerne støtte og vise vej, men det vil altid være op til den enkelte at vælge fællesskaber, der giver mest mening og værdi.

Beskæftigelse

Det er for de fleste mennesker væsentligt at udføre noget, der har betydning for andre og som bliver værdsat. At opleve der er brug for én, og at man i den forbindelse kan være en del af et fællesskab. Samtidig medvirker beskæftigelse til at skabe struktur og mening i dagligdagen.

Mange udsatte har vanskeligt ved at opnå beskæftigelse på arbejdsmarkedet og kan opleve vejen dertil som lang og vanskelig.

Beskæftigelsesindsatsen i relation til udsatte skal tage afsæt i den enkelte borger. Der skal derfor tages udgangspunkt i den enkeltes situation, ressourcer og ønsker. Der skal arbejdes med specifikke tilbud og løsninger, som passer til den enkelte. Der skal være tilstrækkelig tålmodighed i processen, så periodevis tilbagefald eller forværring af situationen kan håndteres.

Der kan være mange veje til beskæftigelse, ligesom forståelsen af begrebet beskæftigelse er mangfoldig. For en del udsatte vil ordinær beskæftigelse på arbejdsmarkedet være en mulighed på længere sigt. For andre kan ordninger som skåne- eller flexjob være en løsning.

For nogle er det måske muligt at have en funktion som frivillig eller "give en hånd med" til glæde for andre, når man kan det. Det afgørende er, at alle oplever, at der er brug for dem, og at deres indsats har en betydning, uanset hvad den består i.

Svendborg Kommune vil indtænke socialt udsatte borgere i opgaveløsninger i kommunen, og på den måde være med til at skabe flere muligheder for meningsfuld beskæftigelse.

Mødet med kommunen

Svendborg Kommune skal møde alle borgere på en ordentlig måde. Kommunen har et særligt ansvar i mødet med udsatte borgere. Det betyder, at der skal gives en helheds-orienteret hjælp, som garanterer, at udsatte borgere føler sig godt hjulpet på vej og er fuldt oplyst om både rettigheder og pligter.

Udsatte borgere har ofte brug for vejledning og tilbud fra mange af kommunens afdelinger. De mange kontakter kan være vanskelige at overskue. Derfor vil kommunen arbejde for at organisere sig på en måde, der giver færrest mulige kontaktflader for borgeren. Der skal være sammenhæng i de tilbud, borgeren får, og al sagsbehandling skal tage udgangspunkt i borgerens behov.

Udsatte borgere er et bredt begreb. Kommunen har i det daglige arbejde blik for, at der er forskel på behov, og at behov kan ændre sig over tid. Unge hjemløse uden et stort netværk kan eksempelvis have stort behov for støtte til at komme godt ind i voksenlivet. Ældre sinds-lidende kan måske have behov for at blive støttet i kontakten til fritidsaktiviteter.
Behovet skal findes ved samtale og med udgangspunkt i borgerens ønsker.

Mange udsatte borgere har lav tillid til kommunen og synes, at kontakten til kommunen kan være både besværlig og ubehagelig. En måde at imødekomme dette er ved, at kommunen møder udsatte borgere, hvor de opholder sig til daglig.

Denne form for fremskudt sagsbehandling skal benyttes, hvor det giver mening for borgeren og med det sigte, at normalsystemet kan benyttes på længere sigt.

Svendborg
Kommune

Rådet for socialt udsatte borgere

Svendborg Kommune har nedsat et lokalt råd for socialt udsatte borgere, som udpeges af Social- og Sundhedsudvalget.

Rådet består af 6 medlemmer, hvoraf den ene halvdel er særligt indsigtsfulde personer og den anden halvdel er repræsentanter fra foreninger og organisationer. Rådets funktionsperiode er 4 år, og perioden følger den kommunale valgperiode.

Rådet har til opgave at:

- Sikre fokus på udmøntningen og implementeringen af kommunens politik for socialt udsatte borgere
- Medvirke til at synliggøre og opprioritere det fælles ansvar for de socialt udsatte borgere i Svendborg Kommune
- Repræsentere de udsatte gruppers interesser og fungere som deres talerør
- Være rådgivende og vejledende i kommunale spørgsmål.

Udarbejdet af: Svendborg Kommune Socialafdeling 2017
Fotos: Jon Bjarni Hjartarson
Grafisk design: GRAFlab